

Zápis ze zasedání Výboru pro práva dítěte

ze dne 6. listopadu 2023

Místo a čas konání: Úřad vlády ČR, Rytířská 31, místnost ZM BEZO - 9:30 – 13:00

Přítomni: Á. Bučinská Němečková, M. Černý, L. Hečková, D. Hovorka (online), J. Hrabálek, K. Chábová (online), O. Koldová, A. Křístek, B. Křížanová, K. Lindauerová (Ministerstvo vnitra), M. Oktábcová, E. Petrová (*předsedkyně*), M. Prokeš, J. Provazníková, J. Řepová (online), A. Redlichová (online), D. Strupek, M. Šimůnková, P. Šuplerová (online), Š. Tyburcová

Hosté: M. Čížek, M. Kršiak (Ministerstvo zdravotnictví), J. Novák (Ministerstvo financí), K. Radová

Omluveni: D. Strupek, P. Šuplerová, Š. Tyburcová

Sekretariát ÚV: Jacques Bursíková, V. Kunderák, D. Šmídová (tajemnice Výboru)

Program:

1. Děti romského původu (9:30 – 10:00)
    - Shrnutí výsledků výzkumu TAČR k bariérám při desegregaci romských žáků (MŠMT)
    - Implementace rozhodnutí DH proti ČR (KVZ MSp)
    - Společná témata s Radou vlády pro romské záležitosti (K. Jacques Bursíková)
  2. Aktuality k tématům z minulého zasedání (10:00 – 10:30)
    - a) Informace k MPŘ k zákonu o SPOD (MPSV)
      - Úkol z minula: Plán MZ k transformaci DD3 v Krči (MZ)
    - b) Informace k novele OZ - nesporné rozvody a nepřijatelnost tělesného trestání dětí (A. Redlichová, MSp)
    - c) Informace k úpravě znásilnění z podstaty (A. Redlichová, MSp)
    - d) Informace k přípravě vládního návrhu legislativní úpravy náhradního mateřství (A. Redlichová, MSp)
    - e) Informace k PS k ochraně dětí před sexuálními devianty (tajemnice)
    - f) Metodika CRIA – Úkol z minula: Zveřejnit na webu RIA (MPSV)
  3. Doporučení k opatrovnickému soudnictví (L. Marečková, předsedkyně) (10:30 - 11:15)
    - Podklad: Rozhodnutí Výboru OSN pro práva dítěte ve věci [B.J. a P.J. proti ČR](#)
    - Témata: řešení konfliktu rodičů (umísťování do neutrálního prostředí, podpora k nalezení dohody, podpora rodičovských kompetencí), participace dětí, zastoupení dětí, specializace a vzdělávání soudců
  - přestávka -
  4. Centra komplexní péče (MZ) (11:25-11:40)
  5. Anonymní porody, Baby boxy (MZ, KVZ MSp) (11:40 - 12:00)
  6. Děti se zdravotním postižením (VVZ ÚV) (12:00 – 12:30)
    - vzdělávání, zdravotní péče, dostupnost sociálních služeb
  7. Dětské rozpočtování (MF) (12:30 – 13:00)
    - Vymezení rozpočtu pro naplňování dětských práv Závěrečné doporučení Výboru OSN § 10
    - Investiční možnosti, zejména přesun finančních prostředků do prevence (ke statistikám viz: [Zpráva o stavu péče o ohrožené děti 2023, Závěrečná zpráva k DD3 2023](#))
-

Předsedkyně Výboru přivítala členy a členky Výboru a hosty a hostky. Představila i nové členky Výboru – Janu Řepovou z Ligy lidských práv a Olgu Koldovou z Ministerstva zahraničních věcí. Následně shrnula návrh programu zasedání, který byl schválen všemi členy a členkami Výboru.

1. Děti romského původu

Byla představena nová vedoucí oddělení pro romské záležitosti na Úřadě vlády K. Bursíková Jacques.

M. Černý představil výstupy z [výzkumu PAQ Research a STEM](#) - Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se ve školách a třídách zřízených podle § 16 odst. 9, školského zákona. Jedním z nejzásadnějších výsledků je, že ač Česká republika učinila obrovský pokrok v oblasti inkluze, romských žáků se tato opatření vůbec nedotkla. Ze zrušeného RVP ZV LMP se žáci přesunuli do RVP ZV UV (rámcový vzdělávací program s upravenými výstupy a výstupy ze vzdělávání z důvodu mentálního postižení). V praxi totiž přetrvávají některé mýty, a ač někteří pracovníci dělají pro inkluzi, co mohou, někteří pracovníci svou praxi nemění, část škol nechce pracovat se sociokulturním hendikepem. Nenapomáhá ani poslední povinný poslední ročník MŠ. Výzkumná zpráva doporučuje následující opatření: posílit podporu a kontrolu práce ŠPZ, monitorovat spádové oblasti ZŠ, posílit pravomoci ČŠI ve změně nekvalitního vedení ZŠ a ŠPZ, zvýšená podpora pro ohrožené školy, detailněji a pravidelně monitorovat klíčové faktory segregace.

K. Radová informovala o výkonu rozsudku D.H. a ostatní proti ČR. Výbor ministrů Rady Evropy uplatňuje zesílený dohled. ČR tak musí předkládat pravidelné zprávy ČR; KVZ na MSp koordinuje implementaci rozsudku, a to ve spolupráci s expertním forem k rozsudku D.H. a zvláštní metodické skupině MŠMT k politice desegregace romských škol. Zmínila rovněž existenci pracovní skupinu zmocněnkyně vlády pro lidská práva k desegregaci, která se zabývá kromě školství i zdravotní a sociální oblastí. Existující skupiny se pak vzájemně koordinují a doplňují a jejich doporučení spolu budou vzájemně kompatibilní.

Předsedkyně poděkovala a představila nově podanou stížnost i v oblasti předškolního vzdělávání romských dětí před EVSP (ERRC proti ČR, stížnost č. 220/2023). V tuto chvíli má za to, že pracovní skupiny dostatečně pokrývají expertní jednání pro projednávanou oblast. Na návrh M. Šimůnkové však bude vzhledem k neuspokojivým výsledkům v praxi Výbor téma pravidelně monitorovat.

ÚKOL: Rozposlat prezentaci MŠMT a shrnutí KVZ k implementaci D.H. (tajemnice po zasedání).

2. Aktuality k tématům z minulého zasedání

a. Informace k MPŘ k zákonu o SPOD

D. Hovorka informoval o aktuálním stavu, návrh zákona byl v říjnu schválen vládou (usnesení vlády č. 734/2023). A bude tedy předložen Poslanecké sněmovně ([sněmovní tisk č. 573](#)). Pošle následně shrnutí transformačních plánů k rozeslání.

ÚKOL: Rozposlat shrnutí transformačních plánů v jednotlivých krajích (tajemnice po zasedání).

ÚKOL: Na některé z příštích zasedání zařadit téma Centrálního registru pěstounů a sběru dat o jejich dostupnosti a vytíženosti.

ab. Plán MZ k transformaci DD3 v Krči

Š. Tyburcová představila plán transformace DD3 Sulická. Plánuje se změna na lůžka dlouhodobé péče, příp. Centrum komplexní péče o děti, bude-li schválena novela zákona o zdravotních službách. Zároveň bude zřízeno dětské CDZ a 4 byty pro rodiče s dětmi pro nácvik rodičovských kompetencí, resp. centrum sociální rehabilitace. Písemný podklad zašle po zasedání.

ÚKOL: Rozposlat shrnutí k transformaci DD3 Sulická (tajemnice členstvu přeпоше po zasedání).

b. Informace k novele OZ - nesporné rozvody a nepřijatelnost tělesného trestání dětí

A. Redlichová informovala, že bylo ukončeno MPŘ a nyní jsou přijaté připomínky vypořádávány. Na příštím zasedání bude informovat o výsledku vypořádání.

ÚKOL: Na dalším zasedání informovat o dalším vývoji ohledně novely OZ (Ministerstvo spravedlnosti).

c. Informace k úpravě znásilnění z podstaty

A. Redlichová informovala, že návrh novely trestního zákoníku byl vypořádán a bude zařazen na jednání vlády (č. OVA 1029/23).

ÚKOL: Na dalším zasedání informovat o dalším vývoji ohledně novely TZ ke znásilnění z podstaty (Ministerstvo spravedlnosti).

d. Náhradní mateřství

A. Redlichová informovala, že proběhla 2 jednání Pracovní skupiny MSp k tomuto tématu. Na příštím zasedání by měly být představeny věcné připomínky a příprava se posune dál. Na příštím zasedání bude informovat o postupu a snad bude moci předat i analýzu, projednávanou na minulém zasedání, z roku 2020, kterou MSp zatím považuje za neaktuální, a tedy si ji nepřeje sdílet mimo svůj rezort.

ÚKOL: Na dalším zasedání informovat o dalším vývoji přípravy návrhu úpravy náhradního mateřství (Ministerstvo spravedlnosti).

ÚKOL: Předsedkyně požádá o možnost zveřejnění analýzy, vzhledem k nemožnosti členstva Výboru zúčastnit se pracovní skupiny.

e. Informace k PS k ochraně dětí před sexuálními delikventy

Tajemnice informovala, že 9. října proběhlo mezirezortní jednání na vysoké úrovni, na kterém MSp představilo teze odsouhlasené politickým vedením. Počnou tedy práce na jejich přípravě a Výbor bude informován o vývoji.

ÚKOL: Na dalším zasedání informovat o dalším vývoji přípravy návrhu úpravy tzv. dětského certifikátu (Ministerstvo spravedlnosti).

f. Metodika CRIA

D. Hovorka informoval, že pracovní verze metodiky CRIA je připravena. Po konzultaci RIA však ještě MPSV upraví její strukturu a následně bude moci být rozeslána Výboru k připomínkám.

ÚKOL: Skrze tajemnici rozeslat metodiku CRIA k připomínkám či na příštím zasedání informovat o dalším vývoji (MPSV).

- M. Prokeš opustil zasedání -

3. Doporučení k opatrovnickému soudnictví

Předsedkyně téma uvedla a připomněla implementaci rozhodnutí Výboru OSN pro práva dítěte ve věci [B.J. a P.J. proti ČR](#).

J. Provazníková připomněla, že jedním z problémů je vzdělávání soudců, které není možné nařídit jako povinné. Spolek rodinněprávních a opatrovnických soudců je pak v této oblasti aktivní a zapojuje se do příprav legislativních prací. Podpořila šíření soudních sociálních pracovníků tak, aby tato praxe neskončila s obdobím projektu. Nyní funguje na 7 soudech a dále není rozpočtově kryto. Připomněla rovněž nedostatek standardizovaných sociálních služeb v terénu. NNO jsou však rovněž často financovány z omezených projektů. Mimo to je většina rodičů schopna se domluvit, určité procento však zatěžuje soud nadbytečně. A je zatěžován i ÚS, jelikož judikatura není sjednocována, a to i na úrovni kraje (chybí specializované opatrovnické senáty na krajských soudech, není možnost dovolání apod.). Procesní předpis je pak nastaven tak, že je nutno ke všem úkonům nařizovat jednání, ač se např. jedná o jmenování opatrovníka, které by bylo možné vykonat ze strany vyššího soudního úředníka i bez jednání.

Á. Bučinská Němečková se dotázala na přesuny ušetřených financí při zrušení povinnosti zastoupení dětí nesporných rozvodů a dohod.

J. Provazníková reagovala, že neodpadne povinnost zjišťovat názor dítěte, ale pokud nebude kolizní opatrovník, bude výsledkem zatížen soudce. Z praxe jsou výsledky dětí půl na půl – polovina dětí chce vyslyšet v jednací síni, polovina chce do kanceláře či přívětivějšího prostředí. Od nového roku se pak budou snižovat finanční prostředky v návaznosti na snižování nápadu v některých agendách.

M. Šimůnková se přimluvila za monitoring již vydaných doporučení Výboru (specializovaný senát na krajských soudech, možnost dovolání / výkladová stanoviska NS, výslechové místnosti, počet opatrovnických soudců).

A. Křístek – kompromis, na kterém je největší počet lidí schopen se shodnout. Ochranná funkce již dnes příliš nefunguje, když se polovina dětí rodí mimo manželství. Pomohl by návrat úpravy před rokem 1998, tj. společné řízení o péči o děti a o rozvodu.

Předsedkyně na základě proběhlé diskuse požádala tajemnici o soupis návrhu podnětu na podporu soudních sociálních pracovníků. Nechala hlasovat o následujícím znění:

**Podnět Výboru pro práva dítěte Rady vlády pro lidská práva
ze dne 6.11.2023
k zajištění činnosti soudních sociálních pracovníků**

Výbor pro práva dítěte doporučuje Radě vlády pro lidská práva schválení následujícího usnesení.
Návrh usnesení Rady vlády pro lidská práva
Rada vlády pro lidská práva

- I. **žádá** ministra spravedlnosti, aby zajistil stabilní činnost soudního sociálního pracovníka na každém soude, a to nejpozději k 31. 12. 2024.

Návrh usnesení vlády

Vláda ČR

- I. **bere na vědomí** usnesení Rady vlády pro lidská práva ze dne XX.XX.XXXX k zajištění činnosti soudních sociálních pracovníků,
- II. **ukládá** ministru spravedlnosti zajistit stabilní činnost soudního sociálního pracovníka na každém soudě, a to nejpozději k 31. 12. 2024.

Podnět byl schválen 17 hlasy, zdrželi se 2.

ÚKOL: Sepsat další témata k opatrovnickému soudnictví a vyžádat si od MSp nová data (Souhrnnou zprávu soudnictví 2022) (tajemnice).

ÚKOL: Doplnit odůvodnění podnětu a předložit ho RVLP na dalším zasedání (tajemnice).

4. Centra komplexní péče

Š. Tyburcová připomněla návrh úpravy. Jeho obsah se příliš nezměnil od verze projednávané s Výborem. Tj. plánuje se dlouhodobá lůžková péče a respitní pobyty maximálně na 60 dní v roce, 14 dní hrazeno ze ZP, nad 14 dní budou hradit rodiče. Předpoklad, že bude pro děti ve 3. a 4. stupni zdravotního postižení, paliativní pacienti.

Na dotazy vysvětlila, že standardy nejsou součástí novely, budou ve vyhlášce, jejíž návrh bude součástí návrhu zákona. Maximální kapacity zdravotnická legislativa nestanovuje, k omezení dochází normativem personálu na určitý počet lůžek. Péče pak bude zdravotně-sociální. Oproti nemocnici bude více ošetrovatelského personálu a méně zdravotnického personálu. Konkrétně nebude povinnost mít registrovanou sociální službu, ale musí mít zastoupeny následující profese: pediatr, sestry, ošetrovatelskou, rehabilitační, fyzioterapeut, psycholog ve zdravotnictví, zdravotně-sociální pracovník.

Á. Bučinská Němečková upozornila, že CKP nepočítá s respitními pobyty pro děti s psychiatrickými stavy.

Výbor se shodl, že název je zavádějící, pokud nebudou upraveny i sociální služby – obdobně např. jako u CDZ.

D. Hovorka uvedl jako příklady dobré praxe Centrum péče v Kyjově. Poskytuje zdravotní i sociální péči, včetně následné ošetrovatelské péče. Za problematické se v praxi považuje uzavření smluv se ZP.

M. Kršiak uvedl, že pro zdravotní pojišťovnu není potřeba mít nasmlouvány všechny obory péče, řízení se bude týkat jednoho prvku – CKP. Nemělo by tak být problematické. MZ metodicky vede kraje a bude toto vysvětlovat. Informoval, že návrh novely bude vložen do MPŘ následující týden.

ÚKOL: Tajemnice rozešle informaci o MPŘ k centrům komplexní péče členstvu pro případné připomínky.

5. Anonymní porody, Baby boxy

Š. Tyburcová prezentovala odpovědi na její dopis všem porodnicím (cca 80, 18 neodpovědělo). 32 utajených porodů, cca 40 v období 2020-2022. Většinou mají porodnice metodiku pro postup při anonymním porodu – tj. oddělení dokumentace o porodu a pro účely proplacení zdravotní pojišťovnou. Většinou mají metodiku i při odložení dítěte do baby boxu. Zřizovatelé vnímají, že BB a utajené porody využívají jiné typy žen. Utajené porody využívají ženy, které se rozhodly dítě nemít rovnou při porodu. Baby box ženy, které se rozhodly až po porodu. Na utajený porod mají

pak nárok jen české občanky. Překážkou je již předložení průkazu totožnosti kvůli hrazení ZP. Často se rozhodnou pro ambulantní porod s tím, že dítě v porodnici zanechají. Soud následně žádá o odtajnění rodiče na matrice při řízení o zbavení rodičovské odpovědnosti – tak se dozví totožnost matky.

A. Křístek upozornil, že děti opuštěných v porodnici, tj. vzdání se, je mnohonásobně víc než utajených porodů a odložení do baby boxů. Zatraktivnění utajovaných porodů tak nemusí vést ke kýženému efektu.

D. Hovorka navrhl, aby každý rezort představil své stanovisko k babyboxům. Uvedl, že MPSV kritizuje, že Policie v těchto případech nekoná. Jedná se totiž o TČ opuštění dítěte, avšak při odložení do BB je stanovisko, že se nekoná. Postup by měl být totožný při odložení do BB a odložení na schodech nemocnice. Požádal proto o stanovisko MV a Policie. Statistiky TČ – usmrcení dítěte, záchrana dětí v BB od jisté smrti je tedy mýtus. Prosí o statistiky Policie k TČ na nejmenších dětech.

J. Hrabálek – TČ - § 195 nejedná se. Pokud by někdo postrádal dítě, měl by nahlásit na Policii.

ÚKOL: Oslovit rezorty se žádostí o stanoviska a dalších členských organizací k problematice BB a utajených porodů (MZ, MV, MPSV) (tajemnice).

6. Děti se zdravotním postižením (VVZ ÚV)

Tajemnice uvedla, že bod byl zařazen v návaznosti na projednávání Závěrečných doporučení OSN České republiky z roku 2021 a zároveň na cíl posílení synergií mezi jednotlivými oddělení odboru lidských práv na ÚV.

P. Ptáčník představil nejpalčivější problémy v oblasti dětí se zdravotním postižením. Pro rodiny je zásadní finanční, místní i časová dostupnost sociálních služeb. Zmínil, že byl přijat [Národní akční plán pro rovné příležitosti osob se zdravotním postižením 2021-2025](#), množství oblastí se týkají také dětí. Deinstitutionalizace je rovněž hlavním principem péče. Zabývají se i následnou péčí o děti odcházející z ústavní péče. Ve vzdělávání – nejdelší část NAP – je zdůrazňováno zkrácení lhůt pro ŠPZ, kvalita podpory ve škole či přechod mezi dětskou a dospělou péčí. Dlouhodobě usilují i o přijetí standardu Asistenta pedagoga. Z dalších témat zmínil posuzování zdravotního stavu, příspěvek na péči a speciální pomůcky, zrychlení služby zdravotnické posudkové služby a péči v domácím prostředí (homecare).

Proběhla krátká diskuse nad konkrétními tématy v oblasti práv dětí se zdravotním postižením.

ÚKOL: Na některé z příštích zasedání zařadit konkrétní problémy v oblasti dětí se zdravotním postižením (plány s dětmi v DOZP, poskytování zdravotní péče ve školách).

7. Dětské rozpočtování (MF)

Tajemnice opět uvedla problematiku návazností na Závěrečná doporučení OSN a zároveň odkazem na množství diskusí o nutnosti investic do prevence tak, aby následky její absence nemusely být později hašeny mnohonásobně draž.

M. Čížek (odbor státního rozpočtu MF) uvedl, že důležité jsou priority vlády, které jsou pro ně zásadní. Nyní je zároveň politické zadání hledat úspory. Nadnesl, že by bylo možno uvažovat o úpravě Vyhlášky o rozpočtové skladbě – paragrafové třídění, aby se daly sledovat relevantní položky. Nabídl prostor pro konkrétní diskusi. Je přítom vždy nutno vyčíslovat příjmy i výdaje a je nutný souhlas s rezorty.

J. Novák (oddělení ...) doplnil, že jeho útvár se zabývá hlavně efektivitou systému. Vnímají pak, že některé příspěvky jsou nabízeny osobám, které to nepotřebují, a naopak se pak nedostává financí např. na neformální pečující.

ÚKOL: Na některém z následujících zasedání se zabývat možnými úpravami ve Vyhlášce o rozpočtové skladbě.

8. Různé

Á. Bučinská Němečková informovala o případech požadování poplatků v nemocnicích, např. za pronájem židle u hospitalizovaného dítěte zajišťující delší možnost být u dítěte, ač má rodič právo na nepřetržitou přítomnost u dítěte, které stanovuje zákon a rozpracovává i nová metodika MZ z první poloviny tohoto roku zdarma.

Závěr

Předsedkyně z důvodu naplněného času poděkovala přítomným za účast a zasedání ukončila. Další zasedání se uskuteční v roce 2024.

***